Valiokunnan lausunto LiVL 2/2018 vp– U 68/2017 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (yhdistetyt kuljetukset)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (yhdistetyt kuljetukset) (U 68/2017 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- hallitusneuvos Jorma Hörkkö, liikenne- ja viestintäministeriö
- tieliikennejohtaja Marko Sillanpää, Liikenteen turvallisuusvirasto
- kuljetusehtovastaava Sirkka Ahokas, VR-Yhtymä Oy
- yhteiskuntasuhdepäällikkö Nina Routti-Hietala, VR-Yhtymä Oy
- asiantuntija Ari Herrala, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry
- senior advisor Olof Widén, Suomen Varustamot ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:
- Finnair Oyj

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Euroopan komissio julkaisi 31 päivänä toukokuuta 2017 ensimmäisen osan laajasta maantieliikennettä koskevasta paketista. Paketin osana julkaistut lainsäädäntöehdotukset koskivat maantieliikenteen markkinoillepääsyä ja sosiaalisia kysymyksiä, liikenteen hinnoittelua sekä raskaiden ajoneuvojen hiilidioksidipäästöjen seurantaa ja raportointia. Paketin toisena osana komissio julkaisi 8 päivänä marraskuuta 2017 ehdotukset yhdistettyjen kuljetusten yhteisistä säännöistä ja kansainvälisistä linja-autokuljetuksista annettujen sääntöjen muuttamisesta sekä tieliikenteen päästöjen vähentämisestä. Ehdotus on myös huomioitu komission tiedonannossa vähäpäästöisen liikkuvuuden toteuttamisessa 8.11.2017 (COM 2017 675 final).

Valmis
5.0

Osana pakettia komissio antoi ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tietynlaisista jäsenvaltioiden välisistä yhdistettyjä kuljetuksia koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin N:o 92/106/ETY muuttamisesta (COM(2017) 648 final). Ehdotuksen tavoitteena on osana muita maantieliikennepaketin ehdotuksia tukea maantieliikenteen sisämarkkinoiden sujuvaa toimintaa, tehokkuutta ja kilpailukykyä sekä selkeyttää nykysääntelyä ja yhdenmukaistaa täytäntöönpanoa jäsenvaltioissa. Lisäksi se on osa liikenteen päästöjen vähentämiseksi tarkoitettuja toimenpiteitä. Direktiivi on ainoa EU:n säädös, jolla pyritään vaikuttamaan tavaroiden kulkumuotojakautumaan puhtaamman kuljetusmuodon valitsemiseksi.

Direktiivillä pyritään vaikuttamaan siihen, että ympäristön kannalta parempia kuljetuksia lisätään siirtämällä tavaran kuljetuksia maanteiltä rautateille tai merikuljetuksiin. Keinoina on vapaa kuljetusoikeus kabotaasisäännöksistä riippumatta toisen valtion sisällä ja verohelpotus ajoneuvon rekisteröintivaltiossa siellä tapahtuviin rautatiekuljetuksiin.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää ehdotusten oikeusperustaa asianmukaisena. Valtioneuvosto katsoo myös, että ehdotukset ovat toissijaisuusperiaatteen mukaisia.

Ehdotus on valtioneuvoston mielestä pääosin kannatettava kuljetuksista aiheutuvien päästöjen vähentämiseksi. Ehdotus ei aiheuttaisi suuria muutoksia Suomessa nykyiseen kuljetusten järjestelyyn. Jos yhdistettyjä kuljetuksia halutaan Suomessa lisätä, se voitaisiin tehdä pääasiassa kansallisin toimenpitein.

Yhdistetyn kuljetuksen loppuosan enimmäismatkan laskentaan ehdotettu 20 %:n osuus koko kuljetusmatkasta, mikäli kuljetukselle ei ole kaupallisesti kannattavaa vaihtoehtoista maantiekuljetusreittiä, on vaikeasti sovellettava ja siihen valtioneuvoston suhtautuu kriittisesti.

Kabotaasi voisi ehdotuksen johdosta jonkin verran lisääntyä, jos merimatkan 100 kilometrin rajoitus poistuu. Direktiivin sanamuotoa olisi tässä kohtaa selvennettävä. Ehdotuksen kabotaasia koskevat vaikutukset liittyvät vireillä oleviin muihin komission tieliikennealoitteiden käsittelyyn. Niiden tarkoituksena on vähentää kabotaasikuljetusten epäkohtia muun muassa lähetettyjen kuljettajien työehtojen noudattamisen valvonnassa. Kabotaasin tarkoituksena on tyhjänä ajon vähentäminen ja se on sinänsä positiivista. Lähtökohtana tulee valtioneuvoston mielestä olla, että samat säännöt lähetetyistä kuljettajista koskisivat kaikkea kabotaasia säädösperustasta riippumatta.

Velvollisuus uudelleenlastausterminaalien tukemiseen ehdotuksen mukaisesti saattaisi aiheuttaa kustannuksia. Valtioneuvosto katsoo, että tulee välttää sellaista säätelyä, joka johtaisi kaupallisesti kannattamattomien terminaalien avustamiseen.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta pitää valtioneuvoston kantaa hyvänä ja tarkoituksenmukaisena. Saadun selvityksen mukaan ehdotus ei aiheuttaisi merkittäviä muutoksia kuljetusten järjestämiseen Suomessa. Ehdo-

tuksen jatkovalmistelussa on tärkeää varmistaa kabotaasin sallimista yhdistettyjen kuljetusten yhteydessä koskevien edellytysten ja rajausten toimivuus myös käytännössä. Ehdotettu edellytys kaupallisesti kannattavan maantiekuljetusvaihtoehdon puuttumisesta ja tiekuljetuksen pituuden rajaaminen tiettyyn prosenttiosuuteen koko kuljetusmatkasta vaikuttavat tulkinnanvaraisilta ja käytännössä vaikeasti sovellettavilta. Valiokunta painottaa, että sääntelyn tulee olla riittävän täsmällistä ja yksiselitteistä, jotta myös säännösten noudattamisen valvonta voidaan toteuttaa tehokkaasti.

Valiokunta kiinnittää lisäksi yleisesti huomiota kabotaasia koskevan EU-sääntelyn hajanaisuuteen ja painottaa, että valmisteilla olevien useiden kabotaasin harjoittamiseen liittyvien tieliikenteen EU-säännösten valmistelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota sääntelyn yhteentoimivuuteen sekä sääntelyn kokonaisvaikutuksiin kuljetusmarkkinoiden toiminnan ja harmaan talouden torjunnan kannalta. Jatkovalmistelussa on syytä varmistaa tämän sääntelyn tasapuolisuus kuljetusyritysten ja markkinoiden kilpailun edellytysten kannalta, työntekijöiden oikeuksien toteutuminen ja sääntelyn tehokkaan valvonnan mahdollistaminen.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Liikenne- ja viestintävaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 16.2.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen sin
varapuheenjohtaja Mirja Vehkaperä kesk
jäsen Mikko Alatalo kesk
jäsen Jyrki Kasvi vihr
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Susanna Koski kok
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Mats Löfström r
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Markku Pakkanen kesk
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Satu Taavitsainen sd
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula